

PROPAGANDAMÄRKEN OCH FÖRFALSKNINGAR UNDER ANDRA VÄRLDSKRIGET

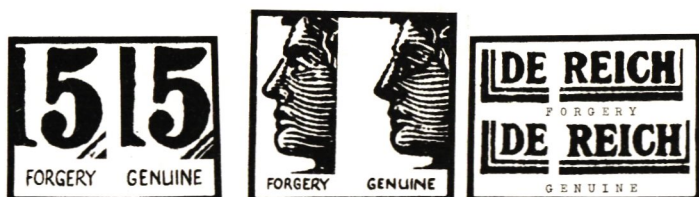
Av Nils Färnström

Under första världskriget gjorde engelsmännen förfalskningar av två tyska Germania-märken i valörerna 10 och 15 Pf. De var möjligen avsedda för spionageändamål eller kanske för frankering av propagandatryck — man hade nämligen svårigheter att få tag i tillräckligt antal äkta märken från fiendesidan. Hur det nu än förhåller sig med huvudändamålet med dessa två falsifikat, så får man väl anta, att engelsmännen räknade med en viss psykologisk verkan, då förfalskningarna ju även var till skada för det tyska postverket.

Germania-förfalskningen

Det var för övrigt inte bara dessa två märken som förfalskades utan sammanlagt 12 stycken. Av de andra tio var fem från Bayern och fem från Österrike.

Detaljförstoringar av Germania-förfalskningen

Först under andra världskriget gjorde propagandafrimärkena eller kanske man skall kalla dem propagandaförfalskningar sin debut. Bland de första som tillverkades i England var det bekanta Himmlermärket vilket blev den direkta anledningen till att även tyskarna satte i gång med att trycka propagandamärken avsedda för användning främst i England och bland de allierades trupper. De flesta av dessa tyska märken kom emellertid först i krigets slutskede och hann därför aldrig användas i den utsträckning som man räknat med.

Spionmärken i egentlig mening kan man knappast tala om under andra världskriget. Det var då lättare att skaffa äkta märken och man tog inte risken att använda förfalskningar på försändelser till eller mellan agenter. Risken för upptäckt var för stor. Därför var det säkrare att sända meddelanden i brev frankerade med äkta märken. Däremot förekom det, att man genom att placera frimärken på olika sätt på en försändelse sände vissa meddelanden.

De många förfalskningar som sålunda gjordes under andra världskriget avsåg att tillfoga fiendens postväsen direkt skada och naturligtvis åstadkomma en viss demoraliserande effekt. De utgjorde en komplettering av den psykologiska krigsföring som bedrevs med hjälp av de rena propagandamärkena.

Att exakt fastslå när det eller det propagandamärket trycktes och utsändes torde vara omöjligt, då det ju rörde sig om strängt hemligstämplade saker. Upplagorna är också omöjliga att fastställa, även om man beträffande en del märken känner till den ungefärliga kvantitet som trycktes.

Den första förfalskning som de allierade framställde var av ett märke med Hindenburgs porträtt utgivet 1932 till Hindenburgs 85-årsdag, fast den förfalskade valören 12 Pf karmin tillhör 1933 års emission med ändrade färger.

Denna förfalskning är mycket välgjord — färgen stämmer ganska väl med det äkta märkets och perforeringen är densamma. Men förfalskningen är gjord på papper utan vattenmärke.

Denna förfalskning förekommer endast i obegagnat skick, dvs. ej postmakulerad. Märket skulle ha använts på propagandatryck som kastades ned över Tyskland och förhoppningen var troligen, att en del försändelser skulle upphittas av kommunister och andra motståndare till regimen och postas. I vilken utsträckning detta kan ha skett är omöjligt att säga. Man har nämligen inte påträffat något stämplat märke. Propagandaförsändelser med fastsittande falsifikat är en filatelistisk raritet — det finns ytterst få sådana bevarade.

Amerikanarna har gjort en ganska bra förfalskning av det porträttmärke med Hitlers bild som utgavs 1941 — i valörerna 6 Pf violett och 12 Pf karmin. Dessa förfalskningar trycktes i ark om 50 stycken och på olika papperssorter, vilket gör, att man kan urskilja inte mindre än tre olika typer av 6 Pf-förfalskningen och fem typer av 12 Pf. En typ är t. ex. tryckt på vitt papper, en annan på grått och både tandning, färgnyanser och gummering varierar.

Båda förfalskningarna förekommer regelrätt postbehandlade på brev. De är givetvis mycket ovanligare än obegagnade märken och står därför högt i pris bland frimärkssamlarna. Detta har emellertid medfört, att brev med falska stämplor på frimärkena dykt upp och de tre olika falskstämplor som man brukar se är cirkelstämplor med stjärnor och Wien 8, Wien 40 eller Hannover 1.

Det märkligaste och groteskaste bland alla krigets propagandamärken är det som har en bild av Hitlers dödsmask med inskriptionen Futsches Reich i stället för Deutsches Reich. Valören är 12 Pf och märket förekommer i två typer dvs. på vitt och på grått papper och med olika färg och tandning. Det trycktes i ark om 50 märken.

Det var amerikanarna som gjorde detta märke och det torde ha tryckts antingen i USA eller i Schweiz. Att märket skulle bli populärt bland filatelister är ganska självklart och det dröjde därför inte länge, förrän förfalskningar av det dök upp — privata efterapningar avsedda att lura frimärkshandlare och samlare. Hur många falska »dödskallar» som existerar är svårt att fastslå, men jag har i varje fall sett tre olika typer samtliga med sämre tryck än det ursprungliga propagandamärket och på annat papper och i annan färgnyans. Även på »dödskallemärket»

Hitlers dödsmask

förekommer falska stämplat t. ex. med text »6 Wien 59» eller »Abgegangen» i cirkelram.

Det kanske mest fascinerande av alla propagandamärken eller propagandaförfalskningar är ett minnesblock eller miniatyrark med fyra märken. På märket ser man en fågelskrämmeliknande dödsmask av Adolf Hitler omgiven av gravpelare och svävande över rader av kors. Blocket är en blodig parodi på det minnesblock som utgavs år 1937 till Hitlers 48-årsdag med inskriptionen: »Wer ein Volk retten will kann nur heroisch denken». (Den som vill rädda ett folk kan endast tänka heroiskt). Denna inskription står kvar på propagandablocket men i stället för Deutsches Reich under Führerns bild har man satt Deutsches Reich 1944.

Detta block torde vara det sällsyntaste av alla andra världskrigets propagandamärken och så vitt man vet, trycktes det i Schweiz på uppdrag av amerikanarna. Ett block fanns i president Roosevelts frimärksamling.

Valören är 12 Pf, tryckt på konsttryckpapper i mörkröd färg.

Samtliga förfalskningar och propagandamärken är med ett undantag framställda av staten i de krigförande länderna. Undantaget är en förfalskning av det märke som utgavs till Hitlers 51-årsdag. På märkesbilden ser man Hitler böja sig ned för att ta emot blommor av en liten flicka. En frimärkshandlare, Lawrence & Graves i Hollywood, gjorde

1943 en parodi på detta märke. Man ändrade bara en sak i teckningen — flickan spottar Hitler i ansiktet och hon spottar anmärkningsvärt kraftigt och rikligt för att vara en så liten flicka.

Det skulle ha tryckts 1 000 exemplar av denna propagandaförfalskning, men eftersom det i USA var förbjudet att eftertrycka eller trycka imitationer av frimärken, blev både märken och plåtar beslagtagna av Secret Service. Innan beslaget ägde rum, skulle emellertid 2—300 av dessa märken ha kommit ut i marknaden. Man tycker, att ett sådant privatmärke knappast skulle ha något värde ur filatelistisk synpunkt, men trots detta noteras det ganska högt på den internationella frimärksbörsen — omkring 40—50 kr per styck.

När det mest kända av de engelska propagandamärkena — märket med Himmlers porträtt på — visades för Himmler, påstås den fruktade Gestapochefen ha blivit långt mer förtretad över detta än över märket med Führerns dödsmask. Egentligen borde han kanske ha känt sig smickrad över uppmärksamheten, eftersom märket visade en sympatisk Himmler med vänliga drag, men Himmler förstod mycket väl, vart engelsmännen som gjort märket syftade. De ville försöka skapa miss-sämja mellan Hitler och Himmler. Dessutom ville de reta tyska folket, eftersom ju Himmler var en impopulär figur i tredje riket.

Det var Englands Secret Service som tryckte Himmlermärket hos Waterlow and Sons och egendomligt nog gjordes inte bara ett utan två

Himmler typ 1

Himmler typ 2

varandra ganska olika Himmlermärken. Beträffande den första typen råder inte något tvivel om äktheten, medan man däremot inte är riktigt säker på, hur typ 2 tillkommit. Man antar emellertid, att även typ 2 är äkta — att engelsmännen kanske kommit underfund med att det första märket var alltför vänligt framställt och att de därför gjorde ett nytt, där Himmler ser sur och vresig ut.

Märkena är tryckta i kartor om 20 stycken och både av typ 1 och typ 2 förekommer äkta postbehandlade exemplar. Det första upptäcktes i president Roosevelts samling. Det var ett exemplar av typ 1 som använts på brev och förmodligen av misstag stämpats på ett tyskt postkontor. När Roosevelts samling auktionerades bort, inköptes detta begagnade Himmlermärke av den kända engelska auktionsfirman H. R. Harmer i London till ett pris av cirka 1 500 kronor. Harmers sålde det sedan till kung Faruk av Egypten och när Faruks samlingar såldes, hamnade märket hos någon samlare i USA.

Detta märke torde emellertid ej vara det enda som regelrätt postbehandlats av tyska postverket. Under den förvirring som rådde i krigets slutskede, var man naturligtvis inte så noga med att kontrollera allting och det är därför sannolikt, att flera brev eller kort med Himmlermärken gått genom posten. När det efter kriget visade sig, hur oerhört sällsynt ett begagnat Himmlermärke är, var det givetvis förfalskare som försökte lura samlarna med olika försändelser och en del var mycket välgjorda, så att man måste göra långvariga undersökningar för att komma till klarhet om deras status. Bl. a. gjorde Harmers en noggrann undersökning av tre brevkort med Himmler-

märken som tilläggsfrankering. De var sända från Franckhsche Verlagsbuchhandlung i Stuttgart och ett kort var ställt till en läderhandlare i Schweiz.

Bokhandeln i Stuttgart vars kort med firmastämpel förfalskaren kommit över meddelade, att de aldrig sänt något kort till läderhandlaren och att både text och underskrift på kortet var förfalskningar. Även läderhandlaren, en herr Pfeiffer, förnekade all kännedom om saken. På kortet satt två Himmler typ 1-märken prydligt stämplade. Men poststämpeln var falsk.

Ett annat engelskt propagandamärke pryds av generalguvernör Franks bild. Liksom man först trodde, att Himmler själv låtit trycka ett frimärke med sin bild på, så antog man att också Frank på eget bevåg framställt ett eget frimärke och i en engelsk facktidsskrift för frimärkssamlare, Stamp Mirror, skrev man, att märket troligen tryckts på statstryckeriet i Wien i en upplaga av 1 miljon märken. Men Hitler hade i tid fått reda på detta och gett order om att hela upplagan omedelbart skulle brännas, då Frank inte hade någon som helst rätt att avbilda sig själv på ett frimärke. Några Frankmärken skulle emellertid ha smusslats undan av folk på tryckeriet som var med i motståndsrörelsen och sänts till Polen varefter de distribuerats vidare.

H. Frank

Den engelska tidskriftens utsago togs på fullt allvar av flera tyska tidskrifter som översatte den. I verkligheten var det emellertid engelska Secret Service som tryckte märket sannolikt hos Waterlow and Sons precis som de gjort med Himmlermärket. Enligt vissa källor skulle båda märkena emellertid ha tryckts på något hemligt tryckeri. Det finns

också uppgifter om att Frankmärket tryckts av den polska motståndsrörelsen.

I England framställdes också en hel serie förfalskningar med Hitlers porträtt nämligen av 1941 års emission och valörerna var 3 Pf, som förekommer på både gulbrunt och krämfärgat papper, samt 4, 6 och 8 Pf, samtliga med samma tandning som de äkta märkena, dvs. tandning 14. Teckningen på dessa förfalskningar är något avvikande från det äkta märkets och förfalskningarna framställdes i ark om 20 stycken. Valörerna 4, 6 och 8 Pf finns också otandade.

Engelsk förfalskning av Hitlermärket 3—8 Pf. t. v. T. h. ett äkta märke. Under: detaljförstoringar av resp. märken.

Forged

Genuine

Man lät vidare trycka tre stycken brevkort med propagandatext på fram- och baksida vilka »frankerades» med de ovannämnda falsifikaten. På ett kort ser man Reichsleiter Robert Ley i talarpose — det är en bild ur »Angriff» den 12 oktober 1943 — och Ley säger:

— Vi nationalsocialister känner inte till några diplomathushåll. Var och en, vare sig han är minister eller ledare, måste likaväl som arbetare, hantverkare och tjänstemän leva på sina ransoneringskort. Att det räcker till för alla kan jag intyga, då jag själv hör till normalförbrukarna.

Der Normalverbraucher
und Reichswohnungskommissar
Reichsleiter Dr. Robert Ley
im „Angriff“ vom 12. Oktober 1943:

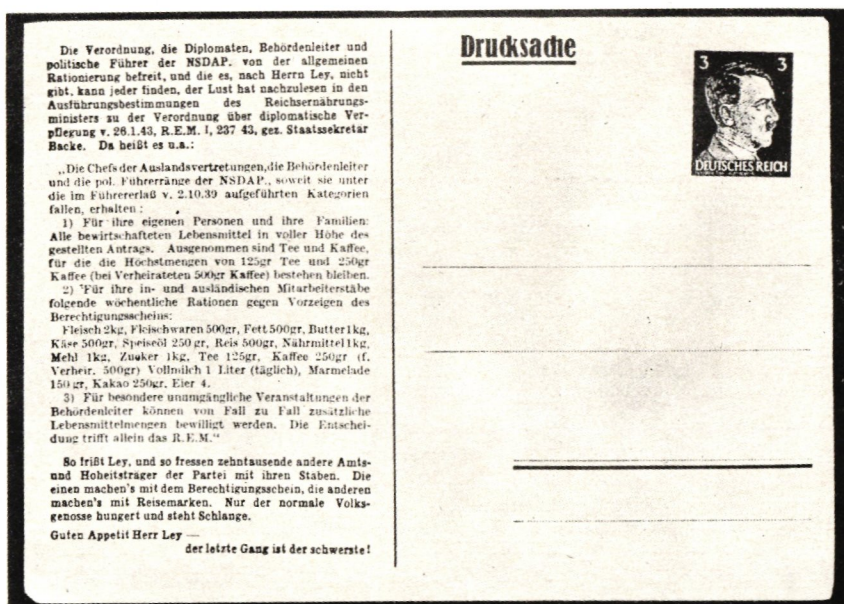
„... Wir Nationalsozialisten kennen keinen „Diplomatenhaushalt“. Jeder, ob Reichsminister oder Reichsleiter, muß genau so von seinen Karten leben wie der einfache Arbeiter, Handwerker und Beamte. Aber selbst die Normalkarte reichte, für alle, denn ich probiere sie täglich aus, da auch ich zu den Normalverbrauchern gehöre.“

(Siehe umseitig)

Ley-kortet. bilsida

På framsidan av kortet kommenteras detta uttalande av engelsmännen som säger, att diplomater och politiska ledare inte är underkastade några ransoneringsbestämmelser, medan resten av det tyska folket hungrar.

— God aptit herr Ley, tillfogar man, den sista gången är den svåraste.

Ley-kortet, adressida

På ett annat kort ser man bilden av studentledaren, dr Scheel, med underskrift:

— Denne tyske man är fri (från all samhörighet med tyska folket).

Mera karikatymässigt utförda och präglade av bister humor är två propagandaförfalskningar av den tyska vinterhjälpen. På det ena märket 12 Pf + 6 Pf ser man en bild av Himmler som i vänster hand håller en insamlingsbössa och i den högra en pistol. På ett annat märke i valören 3 Pf + 2 Pf har man gjort en teckning av Goebbels med vitt uppsparrat gap och i bakgrunden Göring och Schleicher.

Görings bild finns för övrigt på ett märke 54—96 Pf violett. Över bilden har man tryckt ett fint galler. Detta märke som man inte vet någonting om kallas »Göring bakom gallret». Det hör ännu så länge till de ouppklarade utgåvorna under kriget. Man har här tagit ett märke som utgavs år 1943 — Jugendverpflichtung — och bytt ut Hitlers bild mot Görings. Det är osäkert, om det är ett propagandamärke tryckt av engelsmännen eller bara ett svindelmärke för att lura filatelister.

Nr. 24 und 25 im Paar
Parodi på »Winterhilfe»

Inskriptionen 20 April 1943 är ändrad till 12 Jan. 1944. Då märket i alla händelser utkom så sent, kan det ju tänkas, att engelsmännen framställde det som en fortsättning på Himmler- och Frankmärkena, men att det aldrig kom till användning.

Man betvivlar också äktheten hos ett propagandamärke, där man ser hur Himmler håller på att sätta fotbojor på en civil tysk som redan har handbojor på sig. Det är emellertid möjligt, att märket kom så sent, att man inte hann använda det. Engelska Secret Service eller Intelligence Service lär nämligen ha gjort en del provtryck av propagandamärken som aldrig resulterade i några »emitterade» märken.

Ett annat exempel på ett för sent utgivet propagandamärke som bevisligen är äkta är 24 Pf + 36 Pf med en bild av fältmarskalk v. Witzleben — generalen som efter det misslyckade attentatet mot Hitler i juli 1944 blev avrättad. Detta märke tryckte Intelligence Service så sent som 1944 varefter större delen av upplagan sändes till Schweiz för vidare distribution.

Även luftposten blev föremål för engelsmännens uppmärksamhet. Det finns en ganska välgjord förfalskning av 1942 års militärflygmärke som emellertid inte är så svår att skilja från det äkta märket, då tandning och papper är olika. Det äkta märket har vitt papper — förfalskningen grått. Det falska har tandning $12\frac{1}{2}$ och det äkta $13\frac{3}{4}$.

När Himmler fick se engelsmännens porträttmärke av honom, gav han en av sina närmaste män order om att sätta igång en motoffensiv, dvs. översvämma England med tyska propagandamärken som framförallt skulle betona, att England stod under Stalins befäl och att de engelska soldaterna var ryska lakejer. En major Bernhard Krüger som var chef för den tyska säkerhetspolisens avdelning för framställning av falska sedlar, pass och andra dokument fick i uppdrag att trycka propagandamärkena. Majorens verksamhet gick i de tyska rapporterna under beteckningen Operation Bernhard och hans huvudsakliga uppgift blev nu att samtidigt som han skötte utprånglingen av falska pundsedlar för att undergräva Englands ekonomi få fram lämpliga propagandamärken.

Det var sommaren 1943 som denna tillverkning av frimärken satte i gång och redan från början uppstod vissa svårigheter att slutföra uppdraget. Man hade svårt att få tag i lämpligt papper och man hade ingen tandningsmaskin disponibel. Nu slumpade det sig så, att engelsmännen med flyg vräkte ned falska ransoneringskort över Tyskland och detta gjorde, att man måste trycka nya. Man tog då de gamla ransoneringskortet som hade vattenmärkt papper — kraftigt markerade våglinjer — och använde dem för frimärkestillverkningen.

Till slut lyckades man finna en gammal tandningsmaskin men med den fick man inte samma tandning som på kurserande engelska märken nämligen 15×14 , utan märkena blev grovtandade $11\frac{1}{2} \times 11\frac{1}{2}$.

När man framställde förfalskningarna, fotograferade man först de engelska märkena och gjorde förstoringar av fotografierna. I förstoringarna ändrades sedan vissa detaljer i märkesbilden. Man ersatte sålunda myntbeteckningen d=penny, pence med sovjetemblemerna hammaren och skäran. Vidare utbyttes korset på kröningskronan mot davidsstjärnan.

Stalin på kröningsmärket

Himmler hade gett order om, att engelska kungen inte på något sätt fick skymfas och på kröningsmärket 1937 med kungens och drottningens bild bytte man ut drottningen mot Stalin som avporträtterades så, att hans högra axel kom att skjuta framför kungens bild och man fick ett intryck av att engelska kungen stod under Stalins beskydd. Kungens porträtt blev något ändrat vilket gjorde, att han kom att se mycket ung och oerfaren ut.

Texten på märket ändrades också. I stället för Postage Revenue satte man SSSR Britannia och i botten Teheran 28.11.1943. Detta märke följdes snart av ett liknande med bara Stalins bild på och inskriptionen: »This war is a jewish war» (Detta krig är ett judiskt krig).

Av 1937—38 års märken med kung Georges porträtt på gjordes regelrätta förfalskningar av valörerna $\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ d. Förfalskningarna är mycket välgjorda och har liksom kröningsmärket hammare och skära resp. davidstjärnan.

Dessa märken övertrycktes sedan med en fyrkantsstämpel med namn på olika engelska kolonier samt texten Liquidation of Empire (Upplösning av imperiet). Man framställde en serie från var och en av ett antal kolonier och sammanlagt blev det 98 övertrycksmärken. Kolonierna var Bahamas, Barbados, Bermuda, Hongkong, Jamaica, Singapore, St. Lucia och Trinidad samt senare i en ny serie Borneo, Bougainville, Grenada, Rabaul, Rangoon och St. Vincent.

Utom dessa gjordes flera andra övertrycksmärken — en bombserie, där man till erinran om de allierades bombningar tryckte över märkena med namn på historiska byggnader och andra bombmål som

t. ex. Cathedral of Rouen, Cathedral of Cologne, Castello Candolfe m. fl. Dessa bombmärken kom så sent, att endast en ringa del av dem kunde sändas utomlands.

Två andra specialserier färdigställdes också — en världspolitisk sådan med övertryck som World-Bolshevism, World-Capitalism, World-Judaism och World-Slavery. Samt med anspelning på Magna Charta — The Bluff-Charta och Empires Liquidation at Teheran.

I den andra serien — Invasion — finns övertryck som t. ex. On order of Stalin (På Stalins order), England bleeds on the order of Moscow (England blöder på order från Moskva), England has lost the war (England har förlorat kriget) och A Military Adventure (Ett militäräventyr).

Samtliga dessa övertrycksmärken förekommer ofta med falska poststämplor.

Sommaren 1944 fanns i Berlin inte mindre än 9 miljoner färdigtryckta propagandamärken som var klara att distribueras. Men att sprida dem över fiendens linjer var inte längre tänkbart, eftersom de allierades flygstyrkor behärskade luftrummet och tyskarna inte hade tillräckligt många flygplan för att kunna reservera några för propagandaändamål.

Man sände då märken till agenter i utlandet framförallt i neutrala stater. Sålunda kom en del märken att hamna i Schweiz, Sverige och Turkiet och meningen var att agenterna där skulle dela ut dem på lämpligt sätt. Detta skedde också i viss utsträckning, men så började agenterna sälja märken till frimärkshandlarna och då blev det stopp på leveranserna från Berlin. Då hade emellertid cirka 20.000 förfalskningar och propagandamärken på detta sätt distribuerats.

Till Sverige kom huvudsakligen märkena med Stalins bild på samt en del övertrycksmärken med Liquidation of Empire. Agenterna sände ut prislistor samt en skrivelse av följande lydelse:

Högt ärade kund!

Vi äro i tillfälle att erbjuda Eder vissa specialmärken, vars försäljning torde bli en god affär för Eder och även ge Eder möjlighet att bidra till ett allmännyttigt ändamål. Samma dag som invasionen i väster startade, emitterades vissa specialmärken vilka icke endast avse att tvinga denna dag utan tillika ge uttryck för den varma vänskap som råder mellan invasionsfrontens soldater och Röda armén. Genom denna emission av specialmärken dokumenterar den brittiska regeringen den anda, som besjälar dess förbundspolitik med Sovjetunionen.

Inkomsterna av märkenas försäljning skola ställas till förfogande för ett allmännyttigt ändamål. Huvuddelen härav skall nämligen utgöra en grundfond avsedd att tjäna utforskandet av den brittiska och den sovjetryska imperialismens gemensamma idé. Vi vore Eder förbundna, om Ni ville översända betalningen för de märken Ni köper till vårt postgiro

Högaktningsfullt

Special Stamp

Distribution Center.

I prislistan offererades hela kartor och serie till varierande priser. En komplett serie George VI med överstämpel (övertryck) och stämpel kostade 12 kr. Teheran-märket obegagnat kostade 90 öre och med stämpel 1.20.

Tyska förfälskningar av kung Georges porträttfrimärke, uppsatta på specialblad

Direktör Einar Lundström i Frimärkshuset har i firmans filatelistiska meddelanden FH-Nytt berättat, att frimärkshandlarna fick prover på propagandamärkena samtidigt som cirkulär och prislista. När kriminalpolisen i Stockholm kopplades in på denna egendomliga affär, visade det sig, att varken telefonnummer eller postgirokonto som fanns angivna på cirkuläret hade någon innehavare. Polisen fotograferade materialet och man satte i gång med en noggrann undersökning, då man misstänkte, att märkena hade tryckts i Sverige.

Misstankarna riktade sig bl. a. mot ett tryckeri i Stockholm, men utredningen fritog både detta och andra företag från misstankarna. Man kom slutligen till klarhet om att märkena var framställda i Tyskland.

När det började bli oroligt i Berlin och man förstod, att de märkena som fanns lagrade där inte kunde sändas ut, fick major Krüger order att

transportera dem till Sydtyskland. Detta skedde — märkena packades ned i lådor som majoren tog med sig till en plats i närheten av Jena, där de brändes. Men allt blev inte uppbränt. En låda kom bort och trots intensivt sökande kunde man inte få tag på den. Var den hamnade, vet man inte, men de märken som den innehöll kom troligen ut i marknaden och man antar, att det är från denna låda som vissa större enheter försedda med falska stämplor härstammar. Det var kartor och block som tydligen försetts med falska poststämplor för att de skulle bli mer begärliga för frimärkssamlarna.

Det var ej bara engelska frimärken som trycktes i Berlin. Ledaren för den nationella indiska frihetsrörelsen Chandra Bose flydde under kriget till Berlin och bildade där en indisk frihetsregering som utgav en serie av egna frimärken vilka skulle göra propaganda för ett fritt Indien. De trycktes i tio valörer med olika motiv och förekommer både tandade och otandade.

Dels i England dels på andra håll trycktes förfälskningar av franska, italienska och holländska märken. De franska förfälskningarna är 1938 års Merkur-märken 25 och 30 c (Zumstein 395 och 396), 1939 års 1.50 Fr (Zumstein 447) och så de märken med marskalk Petains porträtt som utkom 1941, dvs. valörerna 50 c- 2 Fr (Zumstein 518, 521, 524—28). De trycktes i ark om 20 märken eller i fyrblock.

Ett originellt propagandamärke med Petains porträtt existerar också. Det kallas »Petains skugga» och på bilden ser man en skuggprofil av Laval bakom huvudet på Petain.

En vanlig förfälskning är den som gjordes av det holländska 1½ c.-märket utgivet 1934 (Zumstein 291 a). Det är lätt att skilja från det äkta märket då det saknar vattenmärke och är avvikande från originalet både ifråga om teckning och färg.

Hitler och Mussolini står tillsammans på två propagandamärken. Det ena med valören 25 cent visar bilden av en snäsig uppfordrande Führer och en förvånad nästan skräckslagen Mussolini. Inskriptionen på det ursprungliga märket »Två folk ett krig» har ändrats till »Två folk, en ledare». Det är det vänskapsmärke som utgavs 1941 — Axeln Berlin—Rom — som på detta sätt karikerats.

Det andra märket är en annan variant på vänskapsmärket och där ser man Hitler och Mussolini bistert stirrande på varandra. Valören är 50 utan angivande av myntslag och texten ändrad från italienska Poste Italiane till Zwei Völker ein Krieg.

Mycket intressanta är de sovjetryska propagandakorten — helsaker med Hindenburgmärket. Hur många som trycktes och distribuerades till de tyska soldaterna vet man väl knappast exakt, men man känner i alla fall till fem olika typer av dessa brevkort, var och en försedd med riklig propagandatext.

Ett kort anspelar på julen. Det visar bilden av snötäckt gran vid vars fot en död tysk soldat ligger. Under står med stora bokstäver O Tannenbaum, o Tannenbaum, och på kortets baksida följande text:

— På julafton är hela familjen samlad kring det festligt smyckade julbordet. Bara soldaten fattas . . . han ligger nu tusentals kilometer från sitt hemland, död under den snöbetäckta ryska granen. Hitler har sänt honom och miljoner andra tyska soldater i döden. Tyska soldater som ännu är i livet och på julafton plågas av hemlängtan till sina kära — gör slut med Hitler! Gör slut på det meningslösa kriget!

Ett annat kort gäller livsrummet i östern. På bilden ser man ett ryskt landskap och en tysk stål hjälm kring vilken en svärm av kråkor kretsar. Kråkorna kraxar: bedrägeri, bedrägeri och i texten sägs bl. a. att Hitler har bedragit er tyska soldater. Han har lovat er att inta Moskva. Gör slut med Hitler! Gör slut på kriget!

De andra korten går i ungefär samma stil med uppmaningar om att de tyska soldaterna skall göra slut på kriget och ge sig fångna. Två kort med förfalskade fältpoststämplat avviker litet från de andra fem. På det ena ser man en bild av en ung man som står och lyssnar på en flicka som spelar dragspel. I texten står följande: Tyske soldat. Hitler har berövat dig alla livets fröjder. Han har bara gett dig en rättighet: att dö. Vill du återvända till den käraste? Av då med stål hjälmen och far hem.